

Felfegyverzett legények támadtak rá a székesfehérvári diákokra az aggteleki cseppkőbarlang kijáratánál

Középkori féltékenységgel akadályozza meg a aggteleki nép erőszaka az aggteleki cseppkőbarlang jósvafői kijáratának használatát

A múlt év áprilisában jelentette az Ujság, hogy Kaffka Péter mérnöknek sikerült az aggteleki cseppkőbarlangba új, harmadik bejáratot készítenie. Az új bejárat akkoriban leginkább a turisták és barlangkutatók körében kellett érdeklődést, azonban az új bejáratval kapcsolatosan azóta történt események az egész ország közvéleményét kell, hogy foglalkoztassák.

A múlt század kilencvenes éveiben a barlangot kezelő Magyarországi Kárpát Egyesület, illetve annak gömőri osztálya a barlang végében kijáratot törtetett a felszínre. Ez a kijárat nem a legjobban sikerült, mert háromszázötven lépésnél kellett felmenni, amíg a látogató a felszínre juthatott.

1921-ben Kaffka Péter fővárosi mérnök, a Kárpát Egyesület főtitkára kutatásokat végzett a barlangban és követve a föld alá elűnő barlangi patak irányát, tényleg sikerült egy ötszáz méter hosszú új részt felfedeznie. Méréseket végzett. Elkészítette a barlang új térképét és arra a felfedezésre jutott, hogy az új folyosó végéből könnyű szerrel lehetne vízszintes irányú kijáratot létesíteni a szabadba. 1927-ben Hadik János gróf támogatásával sikerült Kaffkának akciót indítania az új kijárat létesítése érdekében s ugyanaz év augusztusában Jósvafő központtól egy kilométer távolságban megkezdtek az új bejárat furását. Anyagi eszközök hiányában a legprimitívebb eszközökkel folyt a munka, kemény sziklafalakat kellett átfúrni és leguruló sziklákat eltávolítani. Végül 1928 áprilisában a mérnök számításainak megfelelően, elérték a barlang új folyosóját.

Teljes sikerrel járt tehát a munka, mert kész volt a vízszintes bejárat és nem volt szükség többé a harmadik év előtti háromszázötven lépésös kijárára.

És így amíg a régi kijárat Aggtelek és Jósvafő községek között egy kopár hegy tetején végződött,

az új áttörésen keresztül pompás erdőben, Jósvafő közvetlen közelében kerülhet napvilágra a barlang-látogató.

Az új bejárat építési munkálatai még csaknem egy évig tartottak, úgy, hogy azt az idén husvétkor adták át a forgalomnak. A munkálatok összesen huszonegyezer pengőbe kerültek, amely összeget Kaffka Péter előlegezte és ameyből az állam eddig ötezer pengőt megtérített. A bejáratnál a barlang vezető részére egy házat is építettek, azonban ugyanott turistaszálló építését is tervezi a Kárpát Egyesület. A villanyvilágítást is be akarják vezetni a barlangba, amelyet még mindig karbidlámpával és magnéziummal világítanak. A villanyvilágítás bevezetése most már nem is lenne nehéz, ugyanis

A barlang patakjának az új kijárat közelében feltűró víz erőteljes turbinát hajt, amely az egész Jósvafő községet ellátja villanyal.

és könnyűszerrel elláthatná a barlang villany-szükségletét is. Azonban a kivételnek egészen különös akadályai vannak.

Tudni kell, hogy amióta a jósvafői kijárat terve felmerült, a Magyarországi Kárpát Egyesület központja és a barlangot kezelő gömőri osztálya között nem a legjobb viszony áll fenn. Aggteleken Tókos Károly református tiszteletes, a barlang gondnoka bármilyen turistát szívesen lát, azonban a Kárpát Egyesület tagjaival állandóan érezeti ellenszenvét. Amikor az egyesület központja a jósvafői új kijárat létesítésének tervét felvetette, a gömőri osztály vezetősége mindjárt ellenszenvvel fogadta a gondolatot és később a munkához sem nyújtott segítséget, holott a múlt évben a belépődíjakból mintegy 5-6000 pengő bevételük volt. Az ellenszenv valódi oka az volt, hogy az aggtelekiek féltékenyek lettek a jósvafőiekre. Attól féltek, hogy az új kijárat révén az Aggtelek felé irányuló idegenforgalom egy része ezután Jósvafőnek jut majd és így ahelyett, hogy elősegítették volna a Kaffka-féle terv kivételét, minden lehetőséget megteremtettek arra, hogy azt megakadályozzák.

Amikor az új bejárat elkészült, a Kárpát Egyesület központja ismét tárgyalásba bocsátkozott a gömőri osztállyal és felajánlotta, hogy átengedi az új bejáratot a vezetői házzal és a turistaszálló részére megvásárolt telekkel 10.000 pengő önköltségi árban, amelyet az osztálynak tíz év alatt kell megfizetnie. Felajánlották, hogy saját költségükön bevezetik az ujonnan feltárt részbe a villanyvilágítást és azt minden ellenszolgáltatás nélkül üzemben is tartják. Ezzel szemben a gömőri osztály a központ ajánlatából semmit sem volt haj-

landó elfogadni és a legutóbb Putnokon tartott választmányi ülésen kimondták, hogy minden lehetőséget elkövetnek a központ tervének megakadályozására.

Az elhatározást tett követte, mert az új részben a villanyvezeték részére felszerelt csigákat az aggteleki parasztek leverték, pünkösdkor pedig

a székesfehérvári főreáliskola tanóráit és diákjait, akik a jósvafői új bejáraton mennek be a barlangba, az új barlang-rész végénél felfegyverzett aggteleki földművesek visszalérésre kényszerítették.

A legújabb hírek szerint a gömőriek — Aggtelek Gömör és Jósvafő Abauj megyéhez tartozik — az abaujmezei határ alatt vasbeton falakkal akarják elrekeszteni a cseppkőbarlangot.

Ez a helyzet ma az aggteleki cseppkőbarlangnál, amely a legértékesebb kincse ennek az országnak. Ahelyett, hogy a jósvafői új kijárat létesítésével hatalmas idegenforgalom indulna meg a barlang felé, feldühösített fegyveres falusiakkal fogadják az idegent a barlang közepén.

Ahelyett, hogy a rádió korszakában végre villannyal világítanák meg a csodás cseppkőfalakat, inkább továbbra is füstös karbidlámpákat használnak, mert egyesek anyagi érdeke ezt így kívánja.

Aggteleken évtizedek óta semmit sem nyújtottak a barlang látogatóinak, csak szedték a hárompengős belépődíjakat s annak ellenében egy vezetőnek kinevezett és legtöbbször részeg falusi irányításával huszas-harmincas csoportokban betértek az embereket a barlangba. A községben pedig csak uszóra-áron és a lehető legkomiszabb szállást kapták az idegenek.

A közlekedés még ma is, amikor már Putnokról autóbussz is jár, éppen az autóbussz menetrendje miatt olyan lehetetlen, hogy Bu-

dapestől indulva kétszer huszonegy óra kell a barlang megtekintéséhez.

Az autót építésénél is a gömőriek érdekelt tartották szem előtt, mert ahelyett, hogy a meglévő 12 kilométeres szin-aggteleki utat javították volna ki, új 42 kilométeres hosszú utat építettek Putnokról. Azok a turisták, akik Miskolcra Szin felé utaznak, onnan csak kocsival mehetnek Aggtelekre és erre a rövid utra az aggteleki fuvarosok, akik ott a fuvarozást monopolizálják, 12 pengőt kérnek el egy kocsiért.

Mindezzel szemben a jósvafőiek az új bejárat létesítése óta, tehát alig néhány hónap alatt a saját erejükkel többet haladtak, mint az aggtelekiek évtizedek óta. Megteremtették a villanyvilágítást, a jegyző irányításával tiszta és olcsó turistaszállásokat létesítettek és igazi magyaros vendégszeretethez részesítik az odakerülő idegent. Fuvarosaik pedig a negyvenkétfő kilométeres utért nem kérnek többet, mint az aggtelekiek a tizenkét kilométerért és Jósvafő község lakóinak törekvése miatt akarják egyesek az aggteleki cseppkőbarlang fellendülését megakadályozni.

Minisztersége elején Klebelsberg Kuno gróf kultuszminiszter rámutatott arra, hogy idegenforgalmi szempontból feltétlenül szükség van az aggteleki cseppkőbarlang propagálására és fejlesztésére.

Felhívjuk a kultuszminiszter ur figyelmét az Aggteleken uralkodó mal állapotokra, amelyek megszüntetésére a leg-sürgősebb hatósági közbelépésre van szükség.

Feltétlenül lehetővé kell tenni, hogy az új jósvafői bejáraton keresztül, amelynek létesítéséhez a kormány is hozzájárult, haladéktalanul meginduljon be- és kifelé a közlekedés és ha ez másképp nem lehetséges, el kell venni a Kárpát Egyesület gömőri osztályától a barlang kezelését.

Krassó Zoltán

Filke most már Rybár Pált teljesen kiszolgálja

Janó nadrágját a Rusnyák vére pirosra festette

Kassa, június 5. (Az Ujság tudósítójának jelentése.) A mai tárgyaláson Filke Sándor kemény hangon vágja szemébe Rybár Pálnak, hogy

mind a hat gyilkosságot ő követte el és valamennyi áldozatot ő ölte meg.

Rybár Pál: Én napszámom vagyok, munkával keresem a kenyeremet, sohasem gyilkoltam.

Zsiga Imre és Zsiga József szintén a szemébe vágják, hogy résztvevett a gyilkosságokban. Filke aztán a következőket mondja neki:

— Ne tagadd, hogy az Imling-gyilkosság kivételével minden gyilkosságban résztvevél. Filke: Nem igaz. Te azért vallasz ellenem, mert Csemér Eszter előbb az én szeretőm volt.

Áttérnek a Kocserka-gyilkosság tárgyalására, elsőnek Rákos József makrancit tanítót hallgatják ki, akinek a kocsija fedezte fel a gyilkosságot. Utána Krejszik csendőrtisztlyettes, aki a nyomozást vezette, elmondja, hogy öt egy parasztember értesítette arról, hogy egy holttest körül cigányok ólálkodnak. Filke és társai már ekkor le voltak tartóztatva a Rusnyák-féle gyilkosság miatt. Filkét visszahozták Szepsibe és kihallgatták. Filke bevallotta az Ondercső meggyilkolását és Rybár Pál is önként vallott. Rybár kijelenti, hogy Krejszik nem őt hallgatta ki, hanem valami Polizist, mire Krejszik megjegyzi, hogy alighanem Policzert gondolja, akit mint hatóság tanut hallgatott ki.

László dr. szepsi járásorvos elmondja, hogy Ondercső felboncolása után, mikor a Kocserka-féle gyilkossággal foglalkoztak,

eljött hozzá Rybár Pál és egész testében remegve, összeesett az orvosi rendelőben.

Fél óráig tartott, míg injekcióval magához térítette és ekkor Rybár azt kiabálta, hogy már jönnek értem, keresnek. Nadragulya-magpakat is talált Rybár zsebében, de mérgezési tünetet nem állapított meg.

Policz József hatósági tanu elmondja, hogy mikor Janó Gyulát a csendőrségre vit-

ték és megkérdezték tőle, hogy mielői vére a nadrágja, akkor azt felelte, hogy a lovát ütötte le. Később bevallotta, hogy

a nadrágján lévő vér Rusnyák Péter vére.

Kezdetben Rybár csúrt-csavart, de később bevallotta a gyilkosságot. Hudák is önként vallott.

Hudák, Csizsár és Rybár egyszerre kiabálta:

— Ez az ember ütött, pofozott bennünket, sokkal rosszabb volt, mint a csendőrök. Vallatott bennünket, pedig nem is volt hozzá joga, mert ő civil.

Még több alibizonyítás nem sikerült. A tárgyalást június 6-án folytatják.

**A MAGYAROK
DIVATFÜRDŐJE**

BADEN
WIEN

bei WIEN

a híres és mondán Thermal-strandfürdő. Nemzetközli ügető. Gyönyörű kirándulások. Minden sport. Hangversenyek. Színház. Tánchelyek. Parkünnepélyek

— Uj kormány Angliában is jól seper?

Jegyzetek a napi eseményekhez

A bíró és a katonatiszt életstandard tekintetében egyforma szituációban van. Mikor minden társadalmi réteg ostromolja az illetékes kö- rököt és az államkincstárt, létminimumot har- sogva, akkor a bíró és a katonatiszt az, akinek szomorú hallgatásából kiérződik a «szemér- mes szegénység». Ha megkérdezzük tőlük, nem tagadják a helyzet súlyos voltát. De kérdezet- lenül nem beszélnek róla. És azt is hisszük, hogy kellemesen nem érinti őket, hogy ha két- ségelen anyagi dekadenciájuk közéleti téma és vitaanyag. És mégis! Tíz év óta alig hallunk egyébről, mint a bírói szegénységről.

A cipő és a kabát

Az első szó a bírói létminimumon aluli, egyben minden kritikán aluli állapotokról a világháború elő epokája igazságügyminisz- terének, Balogh Jenő dr.-nak ajkáról hangzott el. Ez a nagy és puritán jogtudós fájdalmas sóhajjal mondotta: Nagyra becsülöm azt a bírót, aki önmaga talpaja a családja cipője. A hódolat akkoriban vegyes érzelmeket kel- tett. Most pedig Zsitvay Tibor igazságügy- miniszter emlékezett meg a bírákról, mondván: fényes a kabátjuk, de fényes a jellemük is.

Az igazságügyminiszter ur halhatatlan em- lékü édesatyjának, Zsitvay Leóknak is fényes volt a jelme, de nem volt fényes a kabátja. Argumentum ez amellett, hogy a sokat ócsá- rolt, régi világban a sok hiba ellenére is nem engedték a fákat — illetve az árákat — az égitől.

Minden pacifistapropaganda nélkül elmond- hatjuk, hogy a nagy nyomorúság a világ- háborúval egyidejűleg kezdődött. Emlékeznünk arra, hogy az Ujság 1915 elején megszólaltatta a magyar társadalom minden kategóriáját a kezdődő élelmiszerhiány, drágaság és nyomor- uság kérdésében. E sorok írójának az volt a feladata, hogy a bírákhoz intézzen kérdést. Elsőnek Zsitvay Leóhoz fordult, aki akkor már a budapesti büntető törvényszék elnöki székéből a Curia egyik büntető tanácsának el- nöki székébe került. E sorok írója felkereste az agg tanácselnököt. A kérdést formulázta, Zsitvay Leó végighallgatta és barátságosan kezelt nyújtván, ezzel jelezte, hogy véleményét nem szándékozik a nagy nyilvánosság elé vinni. Éppen távozóban, e sorok írójának vál- lára tette mind a kezét egy jóvialis öreg ur, egy szintén curiai bíró, aki Zsitvay Leó szobájában cigarettázott. Aztán így szólt:

— Tessék bejönni én hozzám. Én majd nyilatkozom.

Hálás köszönetet követve ezt a készséget és a szintén aggagytán curiai bíró a szobájában a következő rövid, de velős intervjút adta:

— Hogy miből élünk? Krumpliból és kukoricakenyérből. És mindehhez «méltóságos ur»-nak csufolnak bennünket.

A régi recept jobb volt

Meglepetéssel olvassuk, hogy a belügy- miniszter ur egy rendeletével szigorúan tiltó- totta a kocsmái hitelezést. A rendelet szerint mindenki, aki a filalom ellen vét, hatszáz pengőig terjedhető pénzbírságot fizet.

Azért mondjuk, hogy meglepetéssel olvas- suk a rendeletet, mert azt hittük, hogy ez a kérdés már automatice megoldódott. Évtizedek múltak el azóta, hogy a törvényhozás a régi mértékrendszer helyére a méterrendszer hozta be. Amikor is a mérföld helyére a kilométer jött és még a történelmi híresség «cinkotai itce» is létré reformálódott. Akkoriban történt, hogy egy jóeszu falusi kocsmáros kocs- májának címtáblájára aktuális intő szöveget festett, amely így hangzott:

— It'a liter, nincs már hitell!
Erre a böles rimre aztán prózában reá- duplázott egy másik jóeszu falusi kocsmáros, aki viszont ezt hirdette a címtábláján:
— Ma pénzért, holnap ingyen!
És mindezek után még «létezik» kocsmái hitel?

A vízvezetéknek mindig van szezonja

Amikor az esőzés kissé szünetelni kezdett és jelentkezett a kánikula, egyszerre csak zavaros lett a pesti víz. De illetékes helyről megnyugtattak bennünket az iránt, hogy ez azért van, mert a meleg folytán jelentékenyen nagyobb a fogyasztás és akkor a sok víz nagyobb nyomást okoz, ami felkavarja a csö- veket és ez az oka annak, hogy a vascsövekben lerakódás történik.

Ez a magyarázat a legnagyobb mértékben megnyugtató, mert a legtöbbször normálitá- nak a bizonyítéka. Megokolásul legyen szabad elmondanunk, hogy a hetvenes években Pulszky Ferencnél, a Nemzeti Múzeum igazgatójánál újévi gratulációra megjelent egy illusztris küldöttség, amelynek egyik tagja Wein János, a budapesti vízvezeték akkori igazgatója volt.